

Nyckelfria "smarta" lås i hemtjänsten

Johan Svedéus
Olle Andersson

Innehåll

1. BAKGRUND	2
2. OM NYCKELFRIA LÅS.....	2
2.1. Hur fungerar det?.....	3
2.2. Möjligheter med nyckelfria lås.....	4
2.3. Risker med nyckelfria lås	5
3. VOLYMER OCH FYSISKA/PRAKTISKA MÖJLIGHETER	6
4. AVTALSVILLKOR.....	6
4.1. Köpa eller leasa lås	6
5. KOPPLING TILL BEFINTLIGA UPPFÖLJNINGSSYSTEM -TIDMÄTNING OCH LIKNANDE	7
6. FRIVILLIGT/OBLIGATORISKT OCH KOPPLING TILL TRYGGHETSLARM.....	7
7. GENOMFÖRANDEPROCESS	7
7.1. Införande och inventering	8
7.2. Information till hemtjänstföretag, personal, chefer m.m.....	9
7.3. Information till brukare	9
7.4. Information till fastighetsägare	9
8. KOSTNADSBERÄKNING	10
9. EKONOMISKA- SÄKERHETSMÄSSIGA- OCH ARBETSMILJÖ EFFEKTER	10
9.1. Ekonomiska effekter.....	10
9.2. Säkerhetsmässiga effekter	11
9.3. Arbetsmiljöeffekter	11
10. ARBETSGRUPP.....	11
11. SLUTSATSER OCH FÖRSLAG	12
12. BILAGOR	12
12.1. Bilaga 1 Låsinventering i Örnsköldsvik	13

1. BAKGRUND

Frågan om nyckelfri hemtjänst är uppe för diskussion såväl i förvaltningen som i delar av nämnden. Avdelningen för lednings- och verksamhetsstöd har fått i uppdrag att ta fram ett underlag som i första hand belyser några delar:

- Volymer och fysiska/praktiska möjligheter (mest en fråga om hur många fastigheter/bostäder som saknar standardlås idag och kan kräva speciella lösningar)
- Befintliga avtal eller ny upphandling
- Koppling till befintliga uppföljningssystem (tidmätning och liknande)
- Frivilligt/obligatoriskt (låset bör kopplas till trygghetslarm)
- Genomförandeprocess
- Kostnadsberäkning
- Ekonomiska- säkerhetsmässiga- och arbetsmiljö effekter

Uppdraget vinner på om en arbetsgrupp med representanter från Utförare, IT och avgiftshandläggare deltar.

2. OM NYCKELFRIA LÅS

Att ha ”nyckelfria lås” inom hemtjänsten har blivit allt mer populärt och idag finns ett antal kommuner som tillämpar denna lösning.

Säffle, Sundsvall, Örnsköldsvik, Östersund, Kristianstad, Katrineholm, Enköping, Örebro, Ängelholm, Kramfors, Klippan, Finspång, Upplands Bro, Bollnäs, Klippan, Hässleholm, Värmdö, Filipstad, Norrköping, Säter, Göteborg för att nämna några.

Argumenten för att gå över till nyckelfria lås är ofta att komma bort från den fysiska nyckelhanteringen vilket kan ta mycket tid. Tryggheten för brukaren är ett annat huvudargument.

2.1. Hur fungerar det?

Järfälla kommun har idag avtal med Phoniro när det gäller tidmätningssystem. Det finns också option avseende digitala lås. Kommunen kan alltså avropa nyckelfria lås inom gällande avtal. Fördelen med detta är även integrationen mellan de båda systemen. Nedan beskrivs hur Phoniros nyckelfria lås fungerar.

Det digitala låset monteras på insidan av brukarens ytterdörr över det befintliga vredet. Låset syns inte från utsidan och brukare samt anhöriga kan även i fortsättningen använda sina vanliga nycklar. Det digitala låset gör enligt Phoniro ingen åverkan på lås, dörr eller dörrkarm och påverkar inte boendets skalskydd vilket gör att hemförsäkringen bör gälla som tidigare. Dörren ska också gå att återställa vid eventuellt avslut av det digitala låset.

Låset kommunicerar med mobiltelefon genom Bluetooth och det är enbart personal som har tillgång till den digitala nyckeln som kan låsa upp dörren med mobiltelefon. Personalen måste vara inloggad i Phoniro för att kunna låsa upp dörren. Systemet fungerar även offline vilket innebär att även om täckning saknas så fungerar mobiltelefonen i alla fall för att låsa upp dörren. De besök som görs hos brukaren registreras i Phoniro Lock System. Tidpunkt för ankomst och lämnande samt vem som har gjort besöket lagras.

Låset drivs av batteri och enligt Phoniro behöver det första batteribytet ske först efter 2,5 år.

2.2. Möjligheter med nyckelfria lås

Det finns flera möjligheter och positiva aspekter som nämns med nyckelfria lås.

- Tidsbesparing – personal kan spara in tid på nyckelhanteringen. Om personal behöver åka på ett larm kan de åka dit direkt utan att först hämta nycklar på en annan plats. Vid dubbelgång behöver aldrig någon ur personalen vänta på den som har nycklarna. Det blir lättare att täcka upp för varandra vid behov vilket kan ge samordningsfördelar.
- Minskar körsträckor – bättre ur miljösynpunkt – minskar kostnaderna för drivmedel och kostnader för slitage på bilar.
- Kvalitetssäkrar verkställigheten ytterligare i och med att själva upplåsningen loggas. Spårbarheten ökar på detta sätt och det ger en ökad trovärdighet och trygghet för personalen om deras insatser skulle ifrågasättas.
- På samma sätt kan det man få en ännu mer precis statistik på utförd tid i relation till beviljad tid. Underlättar därmed personalplaceringen och uppföljning.
- Ingen obehörig har tillgång till systemet. Trygghetsfråga för den enskilde.
- En borttappad telefon kan enkelt spärras, medan en borttappad nyckel kan behöva innebära byte av lås.
- Att behöva hålla reda på alla nycklar kan vara en onödig stressfaktor i personalens arbetsdag.
- Den enskilde behöver inte kopiera upp flera nycklar till hemtjänsten utan det räcker med en nyckel som backup.
- Trygghet kan öka hos den enskilde då denne inte behöver släppa in en person som inte själv kan låsa upp dörren elektroniskt.

2.3. Risker med nyckelfria lås

Utredningen har också identifierat risker och negativa aspekter med att införa nyckelfria lås.

- En övergång till nyckelfria lås kostar pengar. Tidsbesparingen och den minskade risken för låsbyten kan delvis kompensera detta men projektet ska i första hand ses som en insats för brukarens trygghet. Se vidare kapitel 8, Kostnadsberäkning.
- Det finns en risk att inte alla lås och portar är kompatibla med tekniken. Phoniro erbjuder dock adapters till de flesta dörr- och låstyper utan extra kostnad. Se vidare kapitel 3, Volymer och fysiska/praktiska möjligheter.
- Det kan finnas motstånd mot förändring hos personal och kunder. Undersökningar från andra kommuner som infört tekniken visar dock att detta motstånd brukar minska i takt med invänjningen.
- Det kan finnas risk för problem i införandeprocessen om den inte planeras omsorgsfullt. Exempelvis behöver bostadsrättsföreningar godkänna sådana förändringar vilket måste ske vid ett styrelsemöte som ju infaller vid ett specifikt tillfälle. En del styrelser kan till och med vilja ta det med hela föreningen på en stämma som i värsta fall kan ligga ett halvår framåt i tiden.
- Digitala nycklar kan av säkerhetsskäl inte lånas ut på samma sätt som vanliga nycklar. Tekniken möjliggör ju istället att många fler digitala nycklar kan finnas vilket minskar behovet av utlånande inom hemtjänstorganisationen. För en person utanför organisationen och utan Phoniros mobilapp blir det dock svårare att låna en nyckel, vilket är en säkerhetsmässig fördel men kan bli osmidigt i vissa fall.

3. VOLYMER OCH FYSISKA/PRAKTISKA MÖJLIGHETER

I Järfälla kommun finns det i dagsläget 1562 individer som får hemtjänst. Utöver dessa skulle nyckelfria lås införas även till de 319 personer som inte har hemtjänst men ändå har trygghetslarm. Nyckelfria lås till alla med hemtjänst och trygghetslarm skulle alltså i dagsläget innefatta ungefär 1881 personer, varav en mindre andel, enligt beräkningar omkring 10 %, är sammanboende med varandra.

Nyckelfri hemtjänst har införts med framgång i både mindre och större kommuner. Exempelvis Norrköping med sina ungefär 3000 hemtjänsttagare och Upplands-Bro med sina omkring 500.

Vid en övergång till nyckelfria lås behöver man veta huruvida de nyckelfria låsen passar på de olika dörrar som finns. Phoniro anger att de kan installera nyckelfria lås på de flesta befintliga dörrar på marknaden eftersom de har olika adaptrar till olika dörrar. De låstyper som idag är så pass inkompatibla att de skulle behöva bytas ut är ofta mycket gamla lås som är vanligare på landsbygden än i en kommun som Järfälla där de flesta hus är relativt nybyggda/renoverade. Se vidare under 7.1. Införande och inventering. I samband med att ett antal lås eventuellt kan behövas bytas så behövs ett förvaringsutrymme för förvaring av dessa under tiden som nyckelfria lås prövas.

För att nyckelfri hemtjänst ska fungera effektivt måste även entréportar och dörrar till andra utrymmen såsom soprum och liknande utrustas med teknik från Phoniro. I samband med detta måste fastighetsägare konsulteras. Med rätt information brukar den stora majoriteten av fastighetsägare vara positiva men ibland kan en styrelse för en bostadsrättsförening vilja ta upp frågan på en föreningsstämma, vilket medför att en viss framförhållning är viktig då projektet ska genomföras.

4. AVTALSVILLKOR

Nyckelfria lås är upphandlade sen tidigare, som en avropsbar option, i samband med Tieto-upphandlingen och det finns ett befintligt avtal.

Avtalsperioden sträcker sig över perioden 2016-04-01 – 2021-03-31 med möjlighet till förlängning under två perioder om två år vardera, som längst till 2025-03-31. Pris för de nyckelfria låsen och olika lösningar där finns medtaget i avtalet. Ett lägre pris än i det ursprungliga avtalet har dock utlovats vilket gör att låsen kostar enligt följande:

- * Phoniro Lock, Base – 1500 kr/st
- * Phoniro Lock, Main Entrance – 1500 kr/st
- * Phoniro Lock, Any Entrance – 2150 kr/st

Base är låsen på den vanliga lägenhets/husdörren, Main Entrance är kopplat till elslutblecket på portingången och Any Entrance är en lösning som monteras på dörrar till allmänna utrymmen som saknar elslutbleck, exempelvis tvättstugor eller soprum.

4.1. Köpa eller leasa lås

Vad gäller låsen så finns även möjligheten att leasa låsen istället för att köpa dem. Andra kommuner, såsom Upplands-Bro och Värmdö, som köpt låsen säger att de hellre hade leasat låsen eftersom detta skulle medföra bättre möjligheter att uppgra-

dera lås till nyare modeller och återlämna de lås som inte längre används. Enligt Phoniro är det dock inte riktigt så enkelt då leasing endast är en form av finansiering och kommunen ändå kommer att få betala samma pris för låsen, med samma garanti-tid, 1 år, och samma möjligheter till att byta till nya lås. Vid köp kan man dock behålla låsen längre än avtalstiden, vilket ofta är fullt möjligt. En kund till Phoniro har använt sina lås i 10 års tid.

5. KOPPLING TILL BEFINTLIGA UPPFÖLJNINGSSYSTEM - TIDMÄTNING OCH LIKANDE

I Järfälla används tidmätning för insatserna hemtjänst, ledsagning och avlösarservice sedan våren 2012. Tidmätningen består av systemet Phoniro Care där personal använder en mobiltelefon för att registrera den utförda tiden hos kund.

Eftersom leverantören av nyckelfria lås också är Phoniro och personalen redan har lämpliga mobiltelefoner tillkommer ingen extra kostnad för att anskaffa lämpliga telefoner. Eventuellt införande av nyckelfria lås borde därmed förenklas eftersom Phoniro Cares system redan i dagsläget används i Järfälla. Detta är en stor fördel för Järfälla kommun då andra kommuner haft problem med integrationen mellan olika system ifrån olika leverantörer.

Med Phoniro Lock System registreras varje besök som vårdgivaren gör hos brukaren vid upplåsning av dörren. Tidpunkt för ankomst och lämnande samt vem som har gjort besöket lagras. Phoniro nämner att deras programvara också kan varna om planerade besök uteblir.

6. FRIVILLIGT/OBLIGATORISKT OCH KOPPLING TILL TRYGGHETSALARM

Vid en övergång till nyckelfria lås bör alla hemtjänsttagare använda samma lösning. Annars kan det bli svårt för hemtjänstpersonalen att hålla koll på vem som har nyckelfria lås och till vem man behöver ha med sig en nyckel. Detta kan snarare skapa mer jobb och förvirring än innan.

En del kommuner använder även nyckelfria lås tillsammans med trygghetslarm. En fördel med nyckelfria lås är att personal kan åka direkt till någon som larmat eftersom de inte behöver åka och hämta nyckel innan. Detta minskar tiden till den enskilda får hjälp och kan öka tryggheten. En del kommuner har finansierat de nyckelfria låsen med en ökad avgift för trygghetslarmet. Till exempel Skurups kommun höjde kostnaden för trygghetslarm med 50 kr per månad för att finansiera Phoniro lås.

Skillnaden är dock att trygghetslarm är frivilligt att välja för den enskilde. Som nämnts ovan bör nyckelfria lås införas för alla för att fungera effektivt. Detta gör det mindre lämpligt att höja avgifter som ett sätt att finansiera låsen.

7. GENOMFÖRANDEPROCESS

Vid ett eventuellt införande av nyckelfria lås bör man inledningsvis prova arbetsättet i ett mindre projekt som omfattar ett antal hemtjänsttagare, förslagsvis 50-80

stycken. Antalet och vilket område som är lämpligt kan ske i samråd med Järfälla kommuns egen hemtjänstutvecklare – Järfälla vård och omsorg. Genom att testa nyckelfria lås i ett mindre projekt kan man identifiera eventuella problem och möjligheter i en efterföljande utvärdering. Projektiden bör inte vara för kort då man kan räkna med att det tar tid att vänja sig vid förändringar och därför inte bör utvärdera för tidigt. Minst sex (6) månader sätts som riktmärke i en rapport från Göteborgs mobilnyckelprojekt. Om resultat verkar positivt kan man ta ställning till om projektet ska övergå i ordinarie verksamhet.

Om det skulle vara så att pilotprojektet skulle uppfattas som negativt, vilket är mycket ovanligt, så kan låsen inte lämnas tillbaka till samma pris. Det är dock inte helt omöjligt att Phoniro skulle kunna köpa tillbaka låsen för en lägre summa om projektet inte skulle anses lyckat.

7.1. Införande och inventering

Eftersom det är svårt att veta på förhand vilka låstyper som finns i kommunen så måste en inventering göras. Phoniros standardförfarande är att de utgår från att ungefär 80% av dörrarna/låsen är av standardmodell och därför kan leverera dessa på en gång. I samband med den första installationen inventeras vilka andra lösningar som behövs och dessa levereras i nästa steg.

I andra kommuner, däribland Örnsköldsvik, har en låsbeskrivningsblankett, se bilaga 1, skickats med hemtjänsten under deras ordinarie rundor där de kunnat beskriva vilka dörr- och låstyper som finns. Denna blankett kan användas vid inventering oavsett om det sker av hemtjänst eller montör.

Tidigare problem med inkompatibla dörr- och låstyper, som exempelvis vid införandet i Göteborg 2010, ska i dagsläget vara till större delen lösta. Bland annat finns idag en lösning som passar dörrar med ett nyckellås rakt över vredet på insidan, den så kallade Assa 2000-modellen. Problem finns idag mestadels med äldre lås där man ”ser rakt igenom nyckelhålet” och där det kanske inte ens finns något vred att koppla det nyckelfria låset till. Denna typ av lås är vanligast förekommande på äldre hus. I dessa fall kan låsbyten behövas om nyckelfria lås ska kunna fungera. De lås som eventuellt byts ut måste förvaras någonstans under projektets gång. Lokal/utrymme måste avsättas för detta ändamål.

Vid införandeprocessen är monteringen av låsen självklart en viktig fråga. Phoniro utför inga egna installationer men kan skicka med personal som ger de utsedda montörerna utbildning under de första installationerna. Installation av det vanliga dörrlåset går att lära sig om man är lite tekniskt lagd, men för installation av huvudentré-lås krävs utbildning i svag- och starkström samt certifikat, enligt uppgift från Upplands-Bro kommun som lagt monteringen av låsen på en central funktion inom kommunen. Följande alternativ kan alla vara rimliga lösningar:

Alternativ 1. Anställd personal inom kommunen sköter alla installationer efter utbildning. Rimligtvis inte direkt underställd kommunala hemtjänsten p.g.a. konkurrensskäl och det är även viktigt att mer än en person har kompetensen att utföra monteringen för att minska sårbarheten hos funktionen.

Alternativ 2. Extern utförare, exempelvis låssmed, sköter både den ursprungliga och de löpande installationerna. Detta har skett bl.a. i Norrköping som är väldigt nöjda med det upplägget. Utredare i Göteborg är av uppfattningen att låssmed ska involveras i alla fall från start.

Alternativ 3. Extern utförare sköter den ursprungliga installationen och kommunens egen personal tar sedan hand om den löpande monteringen och nedmonteringen. Personen som ska vara ansvarig för den löpande hanteringen kan då gå med vid den ursprungliga installationen och lära sig på det sättet. Så har bl.a. Filipstad gjort och de är av uppfattningen att det fungerar men inte bör skötas av en enda person utan flera, eftersom det annars blir en så pass sårbar funktion.

Eftersom både alternativ 2 och 3 innefattar externa utförare så kommer dessa att kräva att en upphandling genomförs. Alternativ 1 innebär dock inget behov av upphandling.

7.2. Information till hemtjänstföretag, personal, chefer m.m.

Information till externa hemtjänstföretag bör ske löpande om projektets genomförande och för- och nackdelar. Om projektet får ett positivt resultat kan nyckelfria lås utvecklas i hela kommunen genom dialog med alla kommunens utförare och genom krav i nya förfrågningsunderlag. Vid ett införande i ordinarie drift ska alla hemtjänstutförare ha samma förutsättningar.

Phoniro erbjuder ett antal utbildningar till sina kunder som riktar sig till superanvändare, systemförvaltare/administratörer och montörer. Det finns även några tillvalsutbildningar som kan avropas som en option. Dessa vänder sig till IT-personal vid egen drift av Phoniro-Care, administratörer hos utförare samt användare. Ett alternativ för utbildning av användare är att en person ur varje arbetsgrupp går utbildningen och sedan för vidare kunskaperna till resten av gruppen.

7.3. Information till brukare

De brukare som kommer att ingå i projektet behöver få en enkel och tydlig information om vad projektet ska syfta till. De behöver exempelvis få information om hur montering sköts, ID-kort (så att de vet att de kan släppa in montören), hur det fungerar med nyckelfria lås ur deras synpunkt (säkerhetsaspekt och trygghet) samt få veta vart de ska vända sig om de undrar över något. Färdigt informationsmaterial ifrån Phoniro finns för detta ändamål.

7.4. Information till fastighetsägare

Även fastighetsägare behöver få information i god tid. För att få genomföra installationer på huvudentréer kan det behövas godkännande från exempelvis styrelsen i en bostadsrättsförening och dessa kan i vissa fall vilja ta detta med hela föreningen på en stämma. Väntetider på sex (6) månader kan alltså förekomma för att få tillåtelse att installera. Phoniro har ett färdigt informationsblad som kan skickas ut till fastighetsägare.

8. KOSTNADSBERÄKNING

En ungefärlig kostnadsberäkning kan se ut som nedan. Den utgår från ett pris per lås på 1500 kronor vilket utlovats av Phoniro. Ungefär 1881 brukare beräknas ha antingen hemtjänst, trygghetslarm eller båda dessa tjänster beviljade. En mindre del av dessa, enligt en snabb beräkning omkring 10 %, är sammanboende med varandra och använder därför endast ett lås. Samtidigt tillkommer ständigt nya brukare och utgångspunkten i beräkningen är därför att omkring 1800 lås kommer att behövas.

Enligt beräkning så bör det behövas huvudentrelås till ungefär en tredjedel av de vanliga dörrlåsen. En del hemtjänsttagare bor i samma port och andra bor i egna hus utan port och behöver av den anledningen inga entrélås. Därför tas 600 entrélås med i beräkningen. Ställning kan dock tas till huruvida portar som öppnas med portkod kommer att behöva något nyckelfritt portlås eller inte.

- Lås till 1800 dörrar skulle kosta ungefär 2,7 miljoner kronor.
- Lås till 600 portar och lika många allmänna utrymmen skulle kosta ungefär 2 miljoner kronor.
- Sammanlagda låskostnaden för ett helt projekt skulle alltså kunna nå upp till ungefär 4,7 miljoner kronor.

Utgår man ifrån att låsen kan hålla i 10 år, vilket företrädare från Phoniro uppger, så blir detta ungefär 470 000 kronor per år eller ungefär 39 000 kronor per månad. Ett mindre pilotprojekt innefattande omkring 80 brukare och 10 portar skulle utifrån samma beräkning kosta ungefär 140 000 kronor för inköp av låsen. Kostnaden för leasing skulle bli densamma som för köp. Mobiltelefoner finns redan och behöver alltså inte köpas in. Installationen av låsen kommer att kosta oavsett om det sker via anställd personals arbetstimmar eller extern utförare. Tid kan behöva avsättas till utbildning och kostnader tillkommer även för batteribyten vilket behöver ske ungefär med 2,5 års mellanrum.

Till beräkningen måste dock läggas tidsbesparingen som låsen kan medföra. 2017 lades 466 258 arbetstimmar på att utföra hemtjänst i Järfälla kommun. Om man, som Göteborgs kommun, utgår från en tidsbesparing på 2 % motsvarar detta 9324 timmar per år eller 777 timmar per månad. Multipliserat med den interna hemtjänsterningen per timme, 384 kronor, skulle detta motsvara 298 368 kronor per månad.

Beräkningen är ungefärlig.

9. EKONOMISKA- SÄKERHETSMÄSSIGA- OCH ARBETSMILJÖ EFFEKTER

9.1. Ekonomiska effekter

Kostnaderna för projektet består i själva låsen, både till lägenhetsdörrar, huvudentréer och till andra utrymmen. Även arbetstimmar som initialt får läggas ner på införandet och utbildning får räknas till kostnaderna.

I längden kan dock en tidsbesparing göras i och med att nyckelhanteringen försvinner. Särskilt vid larm kan detta spara mycket tid och dessutom bränsle i och med kortare körsträckor. Vid dubbelgång ödslas ingen tid på att vänta på personalen med

nyckeln. Att det blir lättare att rycka in och hjälpa varandra kan medföra samordningsvinster. Inga pengar behöver längre gå till att byta lås på grund av att någon nyckel försvunnit.

Tidsvinsten, särskilt vid larm och dubbelgång, bekräftas av bland annat Filipstads kommun. En rapport ifrån Göteborgs kommun uppskattar en tidsvinst på ungefär 2 % i samband med ett införande av nyckelfri hemtjänst, baserat på uträkningar från andra kommuner, däribland Vara och Halmstad, som uppnått ännu större tidsbesparingar men dock är mer landsbygdsbetonade än Göteborg (och Järfälla) och därför har större avstånd att åka. Örnsköldsviks kommun hade som ambition att mäta tidsbesparingen, vilket dock inte blev av utan endast slutade i en allmän känsla av att man sparade tid genom att inte behöva köra lika mycket som tidigare.

9.2. Säkerhetsmässiga effekter

Säkerheten är en mycket viktig faktor att ta ställning till vid införandet av nyckelfria lås i hemtjänsten. En nyckel som tappas bort kan innebära att ett helt lås måste bytas medan en borttappad telefon enkelt kan spärras, utöver att man även behöver kunna logga in i Phoni-ro-appen för att kunna använda den. Låset fungerar även som en digital legitimation och det går enkelt att se vem som varit inne i en brukares lägenhet vid vilken tidpunkt, och vem som inte har varit det. Då personalen låser upp registreras namn och tidpunkt för besöket. Tyvärr kan det ibland hända att stölder sker ifrån brukares lägenheter och det blir då en trygghet både för personalen att enkelt kunna bevisa att man inte varit där vid ett visst tillfälle, och för brukaren som i och med den ökade säkerheten kan uppleva en mindre risk för att bli bestulen och dylikt. Den kortare inställelsetiden vid larm är troligen en ännu större trygghet för brukaren.

En studie från Malmö visar att både personal och brukare där upplevt en ökad trygghet i och med det nya systemet. En rapport ifrån Göteborg visar att 40% av brukarna upplevde en ökad trygghet i och med införandet av nyckelfri hemtjänst, medan 47% upplevde en oförändrad trygghet.

9.3. Arbetsmiljöeffekter

Att nyckelfria lås i hemtjänsten förbättrar arbetsmiljön för personalen bekräftas bland annat av Filipstads kommun, där en majoritet av personalen ställde sig positiva till projektet och nöjdheten ökade ju längre tid man fick vänja sig vid det nya systemet. Rapporten från Göteborgs kommun tar upp att det blir betydligt lättare för personal att rycka in och hjälpa varandra vid behov. Stressen som nyckelhanteringen innebär försvinner.

Det är mycket viktigt att det inte uppstår en situation där samma personal inom hemtjänsten ska hantera både nyckelfria lås och ”vanliga” lås. Detta skapar snarare förvirring över vilka brukare man behöver nyckel till och inte. Därför är det viktigt att både ett inledande pilotprojekt och ett större införande blir enhetligt genomfört.

10. ARBETSGRUPP

Uppdraget vinner på om en arbetsgrupp med representanter från Utförare, IT och avgiftshandläggare deltar.

I arbetsgruppen bör ingå flera olika funktioner, till exempel avdelningschef äldreomsorg, driftsavdelningschef, verksamhetschef för hemtjänsten i Järfälla (inledningsvis), samordnare för välfärdsteknik, utredare, systemförvaltare samt kontaktpersoner från Phoniro Care.

11. SLUTSATSER OCH FÖRSLAG

Slutsatsen är att nyckelfri hemtjänst sammantaget upplevs som ett positivt projekt för de kommuner som infört det. Den minskade nyckelhanteringen, den medföljande tidsbesparingen, och tryggheten för brukaren är viktiga faktorer som ger positiva effekter för både personal och brukare.

Socialförvaltningen föreslår att nyckelfri hemtjänst först testas i ett mindre pilotprojekt till en grupp brukare, ungefär 50-80 stycken, som väljs ut i samråd med kommunens egna hemtjänstutförare, Järfälla Vård och Omsorg. Start för projektet föreslås bli någon gång under 2018. Det är viktigt att projektet genomförs på ett sätt så att samma grupp inom hemtjänsten endast behöver hantera nyckelfria lås, för att de inte ska hamna i en situation där det endast är förvirrande vem som har nyckelfritt och inte. Projektet bör inte heller vara för kortvarigt eftersom de positiva effekterna av nyckelfri hemtjänst tenderar att visa sig först efter att alla inblandade fått lägga lite tid på att vänja sig vid förändringen som det medför.

12. BILAGOR

12.1. Bilaga 1 Låsinventering i Örnsköldsvik

A

Dörrkarm Vred

←-----37 mm-----→

B

Vred Dörrkarm

←-----37 mm-----→

Lgh Villa

Ja Nej

Krävs nyckel	☐	☐
Krävs kod	☐	☐
Öppet dygnet runt	☐	☐

Huvudentre

Krävs medföljande Ht-personal

1

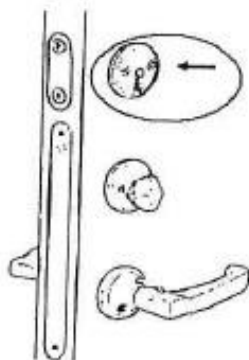
2

3

4

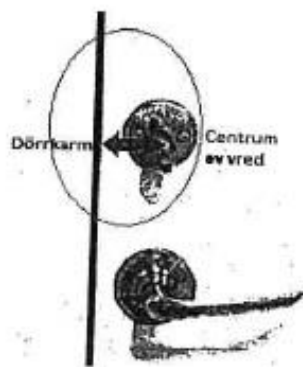
Ringa in rätt alternativ

Extra lås

X

Trång karm

A B C

Instruktion trång karm:

Om avståndet från centrum av vredet till dörrkarmen är 37 mm eller mindre än 37 mm så är det "Trång karm".

*Använd markering högst upp på pappret för att mäta om det är trång karm.

*Det är två olika val beroende på vilken sida vredet sitter: A/B.

*Mät när dörren är stängd.

*Mät från centrum av vredet ut till dörrkarmen.

*Är det ingen trång karm = C

*Kommer karmen innanför markeringen så är det trång karm. Ange i så fall om det är A eller B.